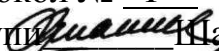

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні групи забезпечення
спеціальності
103 "Науки про Землю"

від « 31 » серпня 2021 року
протокол № 1

Голова групи Жакірзанова Ж.Р.

УЗГОДЖЕНО

Директор гідрометеорологічного
інституту Овчарук В.А.

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни

Іноземна мова

(назва навчальної дисципліни)

103 "Науки про Землю"

(шифр та назва спеціальності)

Гідрометеорологія

(назва освітньої програми)

бакалавр

(рівень вищої освіти)

заочна

(форма навчання)

2

(рік навчання)

4 / 120

(кількість кредитів
ЄКТС/годин)

залік

(форма контролю)

Іноземних мов

(кафедра)

Одеса, 2021 р.

Автори: Попович І.І., викладач

(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Рецензент: П'янова І.Ю.

(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри іноземних мов
від 25 серпня 2021 року, протокол № 1.

Викладачі: Практичний модуль, викл. Попович І.І.

(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Метою вивчення іноземної мови у немовному вузі є підготувати студента до читання літератури за фахом, спілкування англійською мовою в різних видах мовної діяльності, можливості її використання у практичних цілях.
Компетентність	К 06 здатність спілкуватися іноземною мовою
Результат навчання	ПРО3 Спілкуватися іноземною мовою за фахом
Базові знання	Знати: <ol style="list-style-type: none"> 1. Граматичні правила, граматичні конструкції для усного та письмового перекладу англомовних текстів та викладу інформації; 2. Лексичний мінімум одиниць з програмних тем курсу.
Базові вміння	Вміти: <ol style="list-style-type: none"> 1. пояснювати граматичні правила; 2. впізнавати, розрізняти та перекладати різноманітні граматичні конструкції; 3. розуміти монологічні повідомлення з застосуванням певних граматичних конструкцій; 4. застосовувати граматичні правила та конструкції в перекладі текстів, діалогічному мовленні та на письмі.
Базові навички	<ol style="list-style-type: none"> 1. Використовувати граматичні правила для перекладу текстів з англійської мови у практичних цілях. 2. Вживати граматичні конструкції в усному мовленні та переказі текстів з програмних тем курсу.
Пов'язані силлабуси	«Іноземна мова» 1 р.н., 3 р.н., 4 р.н.
Попередня дисципліна	
Наступна дисципліна	
Кількість годин	лекції: 2 практичні заняття: консультації: 8 семінарські заняття: самостійна робота студентів: 110

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.2. Практичні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ- П1	<p>1. a) THE IMPORTANCE OF EARTH SCIENCE b) METEOROLOGY c) PRECIPITATION d) ATMOSPHERE OF EARTH e) Grammar: The Infinitive, The participle f) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)</p> <p>2. Модульна контрольна робота № 1</p>		28
ЗМ- П2	<p>1. a) ENERGY IN THE ATMOSPHERE b) AGROMETEOROLOGY c) THE PHYSICAL ENVIRONMENT d) USE AND PROVISION OF AGROMETEOROLOGICAL INFORMATION</p> <p>e) Grammar: The gerund, The non-finite forms of verbs f) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)</p> <p>2. Модульна контрольна робота № 2</p>		27

ЗМ-ПЗ	<p>1. a) HYDROMETEOROLOGY b) EVAPORATION c) RUNOFF</p> <p>d) Grammar: Modal verbs, Conditional sentences (Type I)</p> <p>e) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)</p> <p>2. Модульна контрольна робота № 3</p>		27
ЗМ-П4	<p>1. a) OCEANOGRAPHY b) INTRODUCTION TO THE OCEANS</p> <p>c) OCEAN MOVEMENTS d) Grammar: Conditional sentences (Type II, III) e) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)</p> <p>2. Модульна контрольна робота № 4</p>		27
	Семестрова залікова контрольна робота		1
Разом:			110

Настановне заняття – 2 аудиторні години (за розкладом настановної сесії).

Викладач: Попович Ірина Іванівна

На настановному занятті студентам доводять загальний огляд та особливості вивчення навчальної дисципліни, огляд програми навчальної дисципліни, в т.ч. графік її вивчення, перелік базових знань та вмінь (компетентності), огляд завдань на самостійну роботу, графік та форми їх

контролю, форми спілкування з викладачем під час самостійного вивчення дисципліни, графік отримання завдань, відомості про систему доступу до навчально-методичних матеріалів, у тому числі через репозитарій електронної навчально-методичної та наукової літератури та систему дистанційного навчання університету тощо.

Консультації – 8 годин:

Викладач: Попович Ірина Іванівна

Дні тижня: вівторок (16.00-17.00), п'ятниця (16.00-17.00).

Аудиторія 607 (НЛК №2)

Якщо результати опанування навчальної дисципліни протягом самостійної роботи студентом є незадовільними, викладач рекомендує такому студенту взяти участь у консультаційній сесії, під час якої викладач може планувати будь-які види навчальної роботи, які дозволяють студентам якісніше опанувати матеріал навчальної дисципліни та підвищити рівень своєї практичної підготовки з цієї дисципліни. В цих сесіях беруть участь студенти, які не мають можливості самостійно опанувати завданнями на самостійну роботу або мають бажання виконати практичну частину самостійної роботи під керівництвом викладача.

В Zoom форматі (з попереднім узгодженням часу зустрічі викладача зі студентами).

Під час самостійної роботи студент має можливість спілкування з викладачем університету, який викладає цю навчальну дисципліну, за допомогою засобів електронного (e-mail: iipgreenbox@gmail.com та мобільного зв'язку та/або у системі Е-навчання (<http://dpt13s.odku.edu.ua>).

Неучасть студента у консультаційних сесіях не позначається на оцінюванні його навчальних досягнень виконання навчального плану.

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-П1	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 1(обов'язкове) <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 1 	28	листопад

ЗМ-П2	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 2(обов'язкове) <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 2 	27	грудень
ЗМ-П3	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 3 (обов'язкове) <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 3 (обов'язкове) 	27	лютий
ЗМ-П4	<ul style="list-style-type: none"> • Підготовка граматичної теми та підготовка домашнього читання • Підготовка до виконання модульної контрольної роботи № 4 <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Перевірка письмово виконаних списків незнайомих слів та їх переклад для усного перекладу текстів • Перевірка письмово виконаних граматичних вправ • Модульна контрольна робота № 4 (обов'язкове) 	27	березень
	<p>Підготовка до залікової контрольної роботи</p> <p><i>Контрольні заходи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Залікова контрольна робота 	1	заліково-екзаменаційна сесія

		Разом:	110

1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П1.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П1:

- читати, перекладати та переказувати тексти: THE IMPORTANCE OF EARTH SCIENCE , METEOROLOGY, PRECIPITATION, ATMOSPHERE OF EARTH;
- пояснити вживання інфінітива та дієприкметників;
- навчитися утворювати різні форми інфінітива та дієприкметників;
- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів з **ЗМ–П1** – 55 балів:

1 завдання – 30 балів:

Див. табл. 2.2

а) 2 (1 + 1)

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – письмовий переклад тексту

б) 2 (1 + 1)

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – письмовий переклад тексту

с) 2 (1 + 1)

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – письмовий переклад тексту

д) 2 (1 + 1)

- 1 – список незнайомих слів та їх переклад
- 1 – письмовий переклад тексту

е) 16 (1 + 7 + 1 + 7)

- 1 – письмовий конспект правил про The Infinitive
- 7 – письмово виконані граматичні вправи
- 1 – письмовий конспект правил про The Gerund
- 7 – письмово виконані граматичні вправи

f) 6 (1 + 1 + 4)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

4 – письмово виконане Summary

2 завдання – 25 балів:

Виконання МКР № 1

Модульна контрольна робота складається з 10 завдань. Кожне завдання 2,5 бали. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 6 правильних відповідей.

2 завдання (25 балів) є обов'язковим.

Студент може набрати за обов'язковий захід контролю по **ЗМ–П1** 25 балів.

2. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П2.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П2:

- читати, перекладати та переказувати теми: ENERGY IN THE ATMOSPHERE , AGROMETEOROLOGY, THE PHYSICAL ENVIRONMENT, USE AND PROVISION OF AGROMETEOROLOGICAL INFORMATION;

- пояснити вживання герундія ;
- навчитися утворювати різні форми герундія.
- навчитися відрізняти між собою різні неособові форми дієслів;
- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів з **ЗМ–П2** – 55 балів:

1 завдання – 30 балів:

Див. табл. 2.2

a) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

b) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

c) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

d) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

e) 16 (1 + 7 + 1 + 7)

1 – письмовий конспект правил про The participle

7 – письмово виконанні граматичні вправи

1 – письмовий конспект правил про The non-finite forms of verbs

7 – письмово виконанні граматичні вправи

f) 6 (1 + 1 + 4)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

4 – письмово виконання Summary

2 завдання–25 балів:

Виконання МКР № 2

Модульна контрольна робота складається з 10 завдань. Кожне завдання 2,5 бал. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 6 правильних відповідей.

2 завдання (25 балів) є обов'язковим.

Студент може набрати за обов'язковий захід контролю по ЗМ–П2 25 балів.

3. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П3.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П3:

- читати, перекладати та переказувати тексти: HYDROMETEOROLOGY , EVAPORATION, RUNOFF;
- пояснити вживання Modal verbs, Conditional sentences (Type I);
- навчитися утворювати різні форми Conditional sentences (Type I);

- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів з **ЗМ–ПЗ** – 53 бали:

1 завдання – 28 балів:

Див. табл. 2.2

a) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

b) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

c) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

d) 16 (1 + 7 + 1 + 7)

1 – письмовий конспект правил про Modal verbs

7 – письмово виконані граматичні вправи

1 – письмовий конспект правил про Conditional sentences (Type I)

7 – письмово виконані граматичні вправи

e) 6 (1 + 1 + 4)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

4 – письмово виконане Summary

2 завдання – 25 балів:

Виконання МКР № 3

Модульна контрольна робота складається з 10 завдань. Кожне завдання 2,5 бала. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 6 правильних відповідей.

2 завдання (25 балів) є обов'язковим.

Студент може набрати за обов'язковий захід контролю по ЗМ–ПЗ 25 балів.

4. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П4.

Мінімальний обсяг базових знань, що необхідний для засвоєння ЗМ – П4:

- читати, перекладати та переказувати теми: OCEANOGRAPHY, INTRODUCTION TO THE OCEANS, OCEAN MOVEMENTS;
- пояснити вживання Conditional sentences (Type II, III);
- навчитися утворювати Conditional sentences (Type II, III).
- навчитися відрізняти між собою різні типи умовних речень;
- перекласти суспільно-політичний текст з англійської на українську мови.

Максимальна сума балів з ЗМ–П4– 53 балів:

1 завдання – 28 балів:

Див. табл. 2.2

a) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

b) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

c) 2 (1 + 1)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

d) 16 (1 + 7 + 1 + 7)

1 – письмовий конспект правил про Conditional sentences (Type II)

7 – письмово виконані граматичні вправи

1 – письмовий конспект правил про Conditional sentences (Type III)

7 – письмово виконані граматичні вправи

е) 6 (1 + 1 + 4)

1 – список незнайомих слів та їх переклад

1 – письмовий переклад тексту

4 – письмово виконане Summary

2 завдання– 25 балів:

Виконання МКР № 4

Модульна контрольна робота складається з 10 завдань. Кожне завдання 2,5 бала. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 6 правильних відповідей.

2 завдання (25 балів) є обов'язковим.

Студент може набрати за обов'язковий захід контролю по **ЗМ–П4** 25 балів

Студент може набрати за обов'язкові заходи контролю разом 100 балів.

5. Методика проведення та оцінювання залікової роботи.

Залікова контрольна робота складається з 20 завдань. Кожне завдання 5 балів. Залікова контрольна робота вважається зарахованою, якщо надано мінімум 10 правильних відповідей.

Контроль поточних знань виконується на базі накопичувальної системи організації навчання.

Фактична сума балів, яку отримує студент за певний змістовний модуль, має складатися із результатів виконання заходів з контролю, що заплановані за цим змістовним модулем, та урахувати своєчасність (наприклад: студент, який пропустив контрольний захід без поважних причин або отримав незадовільну оцінку, має право у тижневий термін виконати завдання цього заходу з максимальною сумою балів, еквівалентною оцінці не більшій ніж "задовільно") виконання студентом графіку навчального процесу.

Суми балів, які отримав студент за всіма змістовними модулями навчальної дисципліни, формують кількісну оцінку (бал успішності) за

підсумками поточних контролюючих заходів студента з навчальної дисципліни. Результати поточного контролю заносяться до інтегральної відомості. Рішення про допуск студента до підсумкового контролю з конкретної навчальної дисципліни регламентується Положенням про проведення підсумкового контролю знань студентів.

Студент вважається допущеним до підсумкового контролю, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни і набрав за модульною системою 50 балів.

Підсумковим контролем знань студентів є **залік**.

Студент отримує залік, коли він має інтегральну суму балів поточного контролю, достатню (60% та більше) для отримання позитивної оцінки **та не менше 50% від максимально можливої суми балів на заліковій контрольній роботі**.

Інтегральна оцінка (В) по дисципліні розраховується за формулою

$$B = 0,75 \times O3 + 0,25 \times OЗКР,$$

де O3 – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) за змістовними модулями;

OЗКР – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) залікової контрольної роботи.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1. Модуль 3М-III THE IMPORTANCE OF EARTH SCIENCE , METEOROLOGY, PRECIPITATION, ATMOSPHERE OF EARTH, *The Infinitive, The Participle*.

Література: [1, с. 2 - 13]

3.1.1. Повчання

a) Text A. “THE IMPORTANCE OF EARTH SCIENCE”

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. “METEOROLOGY”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text C. “PRECIPITATION”

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Text D. “ATMOSPHERE OF EARTH”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

e) Grammar:

The Infinitive

1. Зробити конспект правил утворення та вживання інфінітиву.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

The Participle

1. Зробити конспект правил утворення та вживання The Participle.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

f) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англійської газети (5 000 др.знаків)
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Письмове Summary.
5. Усне Summary

3.1.2. Питання для самоперевірки

- 1 Define and describe Earth Science as a general field with many branches.

2. Identify the field of geology as a branch of Earth Science that deals with the solid part of the Earth.

3. Describe the field of oceanography as a branch of Earth Science that has several subdivisions that deal with the various aspects of the ocean.

4. Define the field of meteorology as a branch of Earth Science that deals with the atmosphere.

5. Astronomy is an extension of Earth Science that examines other parts of the solar system and universe, isn't it?

6. List some of the other branches of Earth Science, and how they relate to the study of the Earth.

7. List some of the instruments that meteorologists use to collect weather data.

8. Describe how these instruments are used to collect weather data from many geographic locations and many altitudes.

9. Discuss the role of satellites and computers in modern weather forecasting.

10. Describe how meteorologists develop accurate weather forecasts.

11. What cloud types do you know?

12. What is precipitation?

13. What do the main forms of precipitation include?

14. When does precipitation occur?

15. Precipitation is a major component of the water cycle, isn't it?

16. What is precipitation responsible for ?

17. May precipitation occur on other celestial bodies?

18. What is the atmosphere of Earth ?

19. How does the atmosphere of Earth protect life on Earth?

20. What ingredients does dry air contain by volume?

21. Air content and atmospheric pressure vary at different layers, don't they?
22. When do atmospheric effects become noticeable?
23. Is atmospheric circulation the large-scale movement of air?
24. Does the Earth's atmospheric circulation vary from year to year?
25. What is a consequence of the Earth's illumination by the Sun and the laws of thermodynamics?

3.2. Модуль 3М-П2 ENERGY IN THE ATMOSPHERE ,
AGROMETEOROLOGY, THE PHYSICAL ENVIRONMENT, USE AND PROVISION OF
AGROMETEOROLOGICAL INFORMATION, *The Gerund, Non-definite forms of the verb.*
Література: [1, с. 13 - 34]

3.2.1. Повчання

a) Text A. "ENERGY IN THE ATMOSPHERE".

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. "AGROMETEOROLOGY".

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text C. "THE PHYSICAL ENVIRONMENT".

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.

3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Text D. “USE AND PROVISION OF AGROMETEOROLOGICAL INFORMATION”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

e) Grammar:
The Gerund.

1. Зробити конспект правил утворення та вживання The Gerund.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

Non-definite forms of the verb.

1. Зробити порівнювальний конспект Non-definite forms of the verb.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

f) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англійської газети (5 000 др.знаків)
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Письмове Summary.
5. Усне Summary

3.2.2. Питання для самоперевірки

1. What is the difference between temperature and heat?
2. Give a complete description of these three categories of energy relative to each other in terms of their wavelengths and energy: infrared, visible light, and ultraviolet.
3. Why do the polar regions have high albedo?
4. Give an example of the saying "energy can't be created or destroyed".
5. Describe what happens to the temperature of a pot of water and to the state of

the water as the dial on the stove is changed from no heat to the highest heat.

6. Describe where the Sun is relative to the Earth on summer solstice, autumnal equinox, winter solstice and spring equinox. How much sunlight is the North pole getting on June 21? How much is the South pole getting on that same day?

7. What is the difference between conduction and convection?

8. What is a planet's heat budget? Is Earth's heat budget balanced or not?

9. Why is carbon dioxide the most important greenhouse gas?

10. How does the amount of greenhouse gases in the atmosphere affect the atmosphere's temperature?

11. What kind of science is agrometeorology?

12. Is there any difference between the biological and physical systems of the medium surrounding plants and animals ?

13. What does the physical material surrounding crops and livestock include?

14. What is air ?

15. What is dry atmosphere life-zone composed of ?

16. Does gaseous exchange in the lower boundaries involve living organisms?

17. Is there any difference between the words "growth" and "development"?

18. What does the word "growth" refer to ?

19. What does development indicate ?

20. What is the best definition of growth in agrometeorology ?

21. The number of an organ per unit area is not a good indicator for differentiating the growth from the development, is it ?

3.3. **Модуль 3М-ІІЗ** HYDROMETEOROLOGY , EVAPORATION, RUNOFF,
Modal verbs, Conditional sentences (Type I).

Література: [1, с. 34- 53]

3.3.1. Повчання

a) Text A. “HYDROMETEOROLOGY”

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. “EVAPORATION”

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text A. “RUNOFF”

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Grammar:

Modal verbs

1. Зробити конспект правил вживання модальних дієслів та їх еквівалентів.
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

Conditional sentences (Type I)

1. Зробити конспект правил утворення та вживання умовних речень (тип I).
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

e) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англійської газети (5 000 др.знаків)
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Письмове Summary.

5. Усне Summary

3.3.2. Питання для самоперевірки

1. What is hydrometeorology?
2. What is hydrology?
3. What does hydrology subdivide into?
4. Why aren't oceanography and meteorology included into aspects of hydrology?
5. What are the branches of hydrology?
6. When does condensation occur?
7. What are the ice crystal and the coalescence processes?
8. For what is basic information from rain gauges and climatologically stations needed?
9. What may the study of precipitation include?
10. What process do we call "evaporation"?
11. How does hydrology define "evaporation"?
12. What is conversion of snow or ice into water vapour?
13. Why does sublimation occur?
14. Where is there a continuous interchange of molecules of water?
15. Describe this process.
16. When is evaporation zero?
17. What is the principal cause of vapour transfer in the atmosphere above land and water surface?
18. Do root systems of plants absorb water in varying quantities ?

19. What happens to this water?
20. What do we call such a process?
21. What is transpiration?
22. What factors is transpiration controlled by?
23. Does the character of the plant and plant density affect transpiration?
24. What do we mean by the wilting point?
25. Can saturated soils sometimes adversely affect plant life?
26. What is called groundwater?
27. What is the water table?
28. Why is groundwater trapped under pressure?
29. When is groundwater under gravity condition?
30. Where does groundwater exist?
31. What may be the aquifer?
32. Does all groundwater originate as surface water?
33. What do principal sources of natural recharge include?
34. What does artificial discharge result from?
35. What water are also useful for artificial recharge?
36. Where does subsurface water occur ?
37. What two zones divide the interval between the surface of the ground and the lower limits of porous water bearing rock formation ?
38. What forces act upon water in the zone of aeration ?

3.4. Модуль 3М-П4 OCEANOGRAPHY, INTRODUCTION TO THE OCEANS, OCEAN MOVEMENTS;; *Conditional sentences (Type II, III).*

Література: [1, с. 53 - 70]

3.4.1. Повчання

a) Text A. “ OCEANOGRAPHY ”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

b) Text B. “ INTRODUCTION TO THE OCEANS ”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

c) Text A. “ OCEAN MOVEMENTS ”.

1. Прочитати текст англійською мовою.
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.
4. Переказати текст.

d) Grammar:

Conditional sentences (Type II, III).

1. Зробити конспект правил утворення та вживання умовних речень (тип II, III).
2. Виконати тренувальні граматичні вправи.

e) Домашнє читання (переклад суспільно-політичного тексту)

1. Самостійно вибрати текст з англійської газети (5 000 др.знаків)
2. Виписати з тексту нові слова та зробити їх переклад.
3. Усно перекласти текст з англійської на українську мову.

4. Письмово Summary.

5. Усно Summary

3.4.2. Питання для самоперевірки

1. What is oceanography?
2. What are the branches of oceanography?
3. What is the ocean current?
4. What is the role of ocean current for the globe?
5. Study the terminology of the water resources of the Earth.
6. What was the name of the single continent that separated to form today's continents?
7. From what three sources did water originate on Earth?
8. What percent of the Earth's surface is covered by water?
9. How do the oceans help to moderate Earth's temperatures?
10. Over time, the Earth's oceans have become more and more salty. Why?
11. What is the most common substance that is dissolved in ocean water? What is density?
12. Compare and contrast the photic and aphotic zones.
13. Describe the types of organisms found in the intertidal, neritic, and oceanic zones.
14. Give examples of a life form you think might be found in each.
15. What factors of wind determine the size of a wave?
16. Define the crest and trough of a wave.
17. Why does a hurricane create big waves?

18. Tsunami are sometimes incorrectly called "tidal waves". Explain why this is not an accurate term for tsunami.
19. What is the principal cause of the tides?
20. What is a tidal range?
21. Why do you think that some places have a greater tidal range than other places?
22. Which has a greater tidal range, spring tides or neap tides? Explain.

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-ПІ.

Module control work № 1

Put the infinitives or the participles into the right form:

1. A great mistake that you can make in life is (to think) you are always right. [5, с. 294-321]
2. Joan likes taking care of sick animals. She is pleased (to do) this kind of work all the time. [5, с. 294-321]
3. My younger brother hates to read; he prefers (to read) to. [5, с. 294-321]
4. I was sorry (to disturb) as I couldn't finish my conversation with Frieda. [5, с. 294-321]

5. Judging from the books and papers on his desk he must (to work) since they left him in the morning. [5, c. 294-321]
6. There was nothing (to do), but to wait for the next train which was due at six. [5, c. 294-321]
7. Don't disturb her. She went to bed very late. She may still (to sleep). [5, c. 294-321]
8. You warned me to stay away from Robert. I am sorry not (to follow) your advice. [5, c. 294-321]
9. Jane ought to (to teach) two foreign languages. Why wasn't she, I wonder? [5, c. 294-321]
10. This dress looks so old and worn out. It seems (to make) ages ago. [5, c. 294-321]
11. It is difficult (to find) a friend who knows all about you and still likes you. [5, c. 294-321]
12. It is not enough to have a good mind; the main thing is (to use) it. [5, c. 294-321]
13. I didn't notice anybody (to pass) by. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
14. Modern art is when you buy a picture (to cover) a hole in the wall - and decide that the hole looks better. [5, c. 294-321]
15. To be the gainer you are (to lose) yourself; to be happy you are to forget yourself. [5, c. 294-321]
16. I would like (to invite) you and some of my other friends for dinner some time. [5, c. 273- 288]

17. Where do you and your friends plan (to go) for the next summer vacations? [5, c. 273- 288]
18. (to repair) their car, they drove on, though it was past midnight. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
19. He was suspected (to conceal) important information from the police. [5, c. 273- 288]
20. (to lose) control of his car on an icy road, the driver hit a tree. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321] 21.
22. Alice didn't like her Biology classes; she thought they were (to bore). [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
23. Desmond wondered who it could be (to come) to the door, he flung it open. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
24. (to feel) unwell, Len decided to stay away from classes for a few days. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
25. Bitterly (to disappoint), the explorers set out on the return journey. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
26. When Linda entered the room, she saw a lot of strangers and she felt (to embarrass). [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
27. (to work) as a taxi-driver before, Leo knew every corner of the town. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
28. I am sorry for (to brake) my promise. [5, c. 273- 288]
29. It started to drizzle and we hoped it would cease soon, but instead of (to stop) the rain increased. [5, c. 273- 288]
30. I believe I will still have an opportunity of (to introduce) you to my school buddies. [5, c. 273- 288]

4.2. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-П2.

Module control work № 2

Put the right form of the participle, the infinitive or the gerund:

1. Money (to spend) on the brain is never spent in vain. [5, с. 328 – 342, с. 273 – 288, с. 294 – 321]
2. Janet was a wonderful dancer. I couldn't help (to impress). [5, с. 273- 288]
3. Anne was able to keep the kids still (put a necessary preposition) telling them an interesting story. [5, с. 273- 288]
4. Ben asked to excuse him (put a necessary preposition) not being able to get in touch with me. [5, с. 273- 288]
5. They looked at Julia in surprise as though (to believe) her story. [5, с. 328 – 342, с. 273 – 288, с. 294 – 321]
6. Your reproach is not fair. I am surprised (put a necessary preposition) your having said this. [5, с. 273- 288]
7. Helen seemed genuinely pleased (put a necessary preposition) seeing me. [5, с. 273- 288]
8. Suddenly Stella noticed the smoke (to come) through the roof of one of the houses. [5, с. 328 – 342, с. 273 – 288, с. 294 – 321]
9. (to visit) the British museum before, I found the way there easily enough. [5, с. 328 – 342, с. 273 – 288, с. 294 – 321]

10. The falling leaves made me think of the (to approach) autumn. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
11. Much depends (to put a necessary preposition) your making a decision at the right time. [5, c. 273- 288]
12. (to press) Derek told Alice one of his invariable jokes and thus avoided the confession. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
13. The teacher had to stop several times (to explain) the rule because she saw that it was difficult for the children to understand it. [5, c. 273- 288]
14. I don't like (to wear) these shorts; they are too tight. [5, c. 273- 288]
15. A penny saved is a penny (to gain). [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
16. He is said (to be) quite competent in this subject. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
17. Diplomacy is (to do) and saying the nastiest things in the nicest way. [5, c. 294-321]
18. Why not (to call) him and (to ask) her address? [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
19. His parents (to work) abroad, he lives with his aunt and uncle. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
20. I don't think you were made (to hear) it. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
21. He has never let anyone (to make) a report for him. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]

22. Do you remember (to stay) with them when you were a schoolboy? [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
23. Hadn't you better (to consult) a doctor before taking this medicine? [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
24. One more team member is known (to employ), as it was hard to complete the work on time. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
25. He must (to invite) by all means to this meeting. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
26. Can anybody _____ me how to use a computer? [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
27. It was nice of you _____ me your Grammar book. Without it I would have been lost. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
28. Let's get together tonight. I want to talk about ..... a new business. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
29. George has a Newfoundland dog, Strickland by name, and he is responsible ..... it twice a day. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]
30. His son's car crashed into a wall. The terrible tragedy prevented him ..... doing what was right or reasonable. [5, c. 328 – 342, c. 273 – 288, c. 294 – 321]

4.3. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-ПЗ.

Module control work № 3

1. Lisa _____ get bored in her job. Her job is so boring. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

2. Jack _____ go to hospital yesterday. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

3. _____ you wait a moment, please? [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

4. The situation was bad but it _____ worse. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

5. I _____ to work tomorrow. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

6. I am so angry with them. I _____ kill them! [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

7. I _____ to sleep recently. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

8. You _____ have left your purse in the shop. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

9. This price is wrong. It _____ be \$3.50, not \$4.00. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

10. It's strange that they _____ be late. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

11. Jane was so tired. She _____ have slept for a week. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

12. He _____ be at home. He be out. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

13. We haven't got much time. We _____ hurry. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

14. Are you going to read the report? No, I _____. I already know what it says.
[5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

15. If you want to become a teacher, you _____ go to teachers training
college for four years. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

16. If you _____ (to take) your mobile phone into class, it _____ (have to) be
turned off. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

17. If you _____ (to drive) along the river bank it _____ (to be) twenty
miles out of your way. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

18. If he ... (practice) every day, he ... (become) a champion. [5, c. 138 – 166, c.
123 – 137]

19. She ... (help) us if we ... (ask). [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

20. When I _____ (to cook) salads, I _____ (to use) only olive oil. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

21. Mary ... (meet) her friends from Italy if she ... (come) to the party. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

22. If temperature ____ (to be) zero, water ____ (freeze). [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

23. If a story ____ (to be) interesting, I ____ (read) it to my children. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

24. If you ____ (heat) water, it ____ (boil). [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

25. If my sister ... (travel) to Japan, she ... (buy) a kimono for me. [5, c. 138 – 166, c. 123 – 137]

4.4. Граматичні завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-П4.

Module control work № 4

1. If you had told me we had run out of bread I (to buy) some. [5, с. 123 – 137]
2. Your brother (to become) much stronger if he (to take) cold baths regularly. [5, с. 123 – 137]
3. If the bus (to be) very crowded, you (to be) exhausted by the time you (to get) to work. [5, с. 123 – 137]
4. If I (to be) a famous singer, I (to get) a lot of flowers every day. [5, с. 123 – 137]
5. I wish I (not to have) to do my homework every day. [5, с. 123 – 137]
6. If he (not to read) so much, he (not to know) English literature so well. [5, с. 123 – 137]
7. I love sunny weather. I wish it (to be) warm and fine all the year round. [5, с. 123 – 137]
8. She often wishes things (to be) different that day. [5, с. 123 – 137]
9. We (not know) about this meeting if the chairman (not tell) us. [5, с. 123 – 137]
10. If you had been there what you (do)? [5, с. 123 – 137]
11. I think that if she (read) the play beforehand she (refuse) the part. [5, с. 123 – 137]
12. Some people wish they (can) appear on a TVgame show and become famous. [5, с. 123 – 137]

13. The man has brought us nothing but trouble. I wish I never (set) eyes on him. [5, c. 123 – 137]
14. If you (not take) those photographs we wouldn't have been arrested. [5, c. 123 – 137]
15. If it (be) summer the people (not sit) round that big fire. [5, c. 123 – 137]
16. If Jack (refuse) to come we (manage) without him. [5, c. 123 – 137]
17. She often wishes things (to be) different. [5, c. 123 – 137]
18. If Tom (to see) a car crash, he (to call on) the police and (to help) the people in the cars. [5, c. 123 – 137]
19. If he (to learn) the poem, he (not to get) a bad mark. [5, c. 123 – 137]
20. I wish I (to pass) my driving test last Monday. [5, c. 123 – 137]

4.5. Тестові завдання до залікової контрольної роботи.

Credit test

1. I wish I (not try) to repair my car. I only made it worse. [5, c. 123 – 137]
2. If I (not have) rubber gloves on I would have been electrocuted. [5, c. 123 – 137]
3. Most people (attend) the union meeting if they had longer notice of it. [5, c. 123 – 137]
4. If you (wait) a moment I (see) if he's in. [5, c. 123 – 137]
5. Why don't you bring your car to work? If I (have) a car I (bring) it to work. [5, c. 123 – 137]
6. If I (win) an enormous sum everybody (write) to me asking for money. [5, c. 123 – 137]
7. If he (not know) the meaning of the words he may use a dictionary. [5, c. 123 – 137]

8. If you (care) to see some of my ads I (send) them round to your office. [5, c. 123 – 137]
9. You can use my phone if yours (not work). [5, c. 123 – 137]
10. I wish I (can) give up smoking. [5, c. 123 – 137]
11. Where will you go when he (to come) to London? [5, c. 123 – 137]
12. It's a pity he never patented his invention. If he (patent) it he (make) a lot of money. [5, c. 123 – 137]
13. If I (to stay) some more days in your town, I (to call) on you and we (to have) a good talk. [5, c. 123 – 137]
14. If I (know) her address I (write) a letter to her. [5, c. 123 – 137]
15. He wishes he (know) something about cars. [5, c. 123 – 137]
16. If Tom (help) us the job (be done) in time. [5, c. 123 – 137]
17. If I (have) a university degree I now (sit) in a comfortable office instead of standing at a street comer selling newspaper. [5, c. 123 – 137]
18. I wish I (to consult) the teacher when I first felt that mathematics was too difficult for me. [5, c. 123 – 137]
19. If you (not to hurry) you will miss the train. [5, c. 123 – 137]
20. We'll be in time, if we (get) a lift. [5, c. 123 – 137]
21. If you (like) I (get) you a job in the company. [5, c. 123 – 137]
22. If you (hear) Ann could you please let me know? [5, c. 123 – 137]
23. I wish you (to go) skiing with me yesterday: I had such a good time. [5, c. 123 – 137]
24. If you (to speak) English every day, you (to improve) your language skills. [5, c. 123 – 137]
25. We (go) for a walk, if the weather (to be) good tomorrow. [5, c. 123 – 137]

26. (to write) the composition long ago if you (not to disturb) me. [5, c. 123 – 137]
27. My aunt wishes she (to stay) at home last week-end. [5, c. 123 – 137]
28. If you (not to put) the cup on the edge of the table, it (not to brake). [5, c. 123 – 137]
29. What we (to do) if it (to rain) tonight? [5, c. 123 – 137]
30. You (to pass) many towns and villages on your way before you (to arrive) in Kiev. [5, c. 123 – 137]
31. If she (not to help) me, I (to be) in a very difficult situation. [5, c. 123 – 137]
32. I wish it (to be) sunny. [5, c. 123 – 137]
33. If you (to put) the ice cream into the refrigerator, it (not to melt). [5, c. 123 – 137]
34. The boy is sad. He wishes he (not to break) the window. [5, c. 123 – 137]
35. I (to see) you before you (to start)? [5, c. 123 – 137]
36. I wish I (can) tell the future. [5, c. 123 – 137]
37. If we (to be) tired, we (to stop) at a small village halfway to Kiev and (to have) a short rest and a meal there. [5, c. 123 – 137]
38. If it (to be) very cold tonight, our car (not to start) in the morning. [5, c. 123 – 137]
39. You (to understand) the rule if you (not to miss) the teacher's explanation. [5, c. 123 – 137]
40. If my daughter (to do) her homework carefully, she (to get) much better marks. She's really a smart girl. [5, c. 123 – 137]
41. The time of their arrival is wrong. It _____ be 4.40 a.m., not 4.00 p.m. [5, c. 138 – 166]
42. _____ you please be quiet? I'm trying to read. [5, c. 138 – 166]

43. Jane was so tired. She _____ have slept for a week. [5, c. 138 – 166]

44. _____ I have one of these cakes? [5, c. 138 – 166]

45. He must _____ to Poltava before. [5, c. 138 – 166]

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література.

1. Методичні вказівки для СРС та навчальний матеріал з англійської мови для студентів II курсу III та IV семестру денної форми навчання. Спеціальність: Науки про Землю. Укладач: Баєва В.М., Одеса: ОДЕКУ, 2017. 90 с.
2. Збірник вправ з граматики англійської мови для студентів очної форми навчання III семестру. Напрямок підготовки: усі напрямки. Укладачі: Куделіна О.Ю., Баєва В.М. Одеса : ОДЕКУ, 2001. 28 с.
3. Методичні вказівки до практичних занять за розділом граматики „Модальні дієслова в англійській мові” для студентів II курсу денної форми навчання. Напрямок підготовки: усі напрямки. Укладач: Куделіна О.Ю. Одеса: ОДЕКУ, 2006. 26 с.
4. Методичні вказівки до практичних занять за розділом граматики „Минулий час у сучасній англійській мові” для студентів I курсу денної форми навчання. Напрямок підготовки: усі напрямки. Укладач: Куделіна О.Ю., Одеса: ОДЕКУ, 2006. 24 с.
5. Дроздова Т.Ю., Берестова А.И., Маилова В.Г. English Grammar. References and Practice with a separate key volume. Санкт-Петербург: «Антология», 2013. 264 с.

Додаткова література.

6. Бонк Н.А., Котий Г.А., Лукьянова Н.А. Учебник английского языка. В 2-х ч. Москва: Товарищество "Деконт", 1994.
7. Дубровин М.И. Situational Grammar. М.: "Просвещение", 1986. 416 с.
8. Качалов К.Н., Израилевич Е.Е. Практическая грамматика английского языка. В 2-х т. Т.2. Київ: "Методика", 1995. 304 с.
9. Клоуз Р.А. Reference Grammar for students of English. Москва: "Просвещение", 1979. 352 с.
10. Хорнби А.С. Конструкции и обороты английского языка. Москва: "Буклет", 1994. 336 с.
11. Шах-Назарова В.С., Журавченко К.В. Английский для Вас: в 2-х частях. Кишинев: "Лумина", 1992. 653 с.
12. Hornby A.S. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. Oxford University Press, 1974. 1035 с.
13. Murphy R. Essential Grammar in Use. A selfstudy reference and practice book for elementary students of English. Cambridge: University press, 1990. 254 s.
14. Murphy R. Essential Grammar in Use. A selfstudy reference and practice book for intermediate students of English. Cambridge: University press, 1988. 272 p.
15. Репозитарій бібліотеки ОДЕКУ: <http://eprints.library.odeku.edu.ua/>